

RYŠIO TARP KARVIŲ RUJOS, LAKTACIJOS TARPSNIO IR PIENO PRODUKTYVUMO TYRIMAS

Vytuolis Žilaitis, Girmantas Gumauskas, Jūratė Rudejeviėnė
Neužkrečiamųjų ligų katedra, Veterinarijos akademija, LSMU, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas
tel. (8~37) 36 34 02; el. paštas: vituolis@lva.lt

Santrauka. Karvių vaisingumo mažėjimas dažnai siejamas su netiksliai nustatytu rujos laiku, bet ši priežastis, matyt, ne pagrindinė. Darbo tikslas — patikslinti ryšį tarp karvių rujos su klinikiniais požymiais ir progesterono koncentracijos piene rujos metu ir kaip šie rodikliai siejasi su laktacijos tarpsniu ir pieno produktyvumu. Atrinktos 28 holšteinizuotos vieno komercinio Lietuvos pieno ūkio Lietuvos juodmargių veislės karvės. Nuo 20 iki 90 paros po veršiamosi kas trys paros matuota progesterono koncentracija piene. Ruja nustatyta pagal bendrus klinikinius požymius. Laikas, kai progesterono koncentracija piene ryškiai sumažėja, o kitu matavimu pakyla daugiau kaip 5 ng/l, laikytas ovuliacijos laiku (subklinikine ruja). Daugiausia subklinikinių ir klinikinių rujų nustatyta 35–60 laktacijos parą. Šiuo laiku rujojančiųjų su klinikiniais požymiais buvo 14 proc. mažiau ($p < 0,05$) nei 20–35 laktacijos paromis. Pieningumo mažėjimo laikotarpiu rujojančių karvių su klinikiniais požymiais padaugėjo 25 proc. Mažiausia progesterono koncentracija piene buvo karvėms rujojant produktyvumo piko metu. Laktacijos pradžioje ji $3,2 \pm 0,14$ ng/l ir 15 proc. ($p < 0,01$) didesnė nei laikotarpiu, kai produktyvumas didžiausias – $2,4 \pm 0,37$ ng/l. Karvių pieningumui mažėjant, rujos metu progesterono koncentracija didėja. Šiuo laiku ji yra $3,05 \pm 0,17$ ng/ml, t. y. 18 proc. ($p < 0,01$) didesnė, nei rujojančių laktacijos piko metu. Rujos pasireiškimui ir progesterono koncentracijai įtakos turi karvių produktyvumas ir laktacijos tarpsnis. Tikėtina, kad pagrindinė rujos požymių susilpnėjimo priežastis maksimalaus pieningumo laiku – suintensyvėjusi steroidų apykaita.

Raktažodžiai: karvė, ruja, progesteronas, laktacija, pieno produktyvumas.